
KAFKASLAR TÜRKİYE'Yİ BEKLİYOR

26.03.2019

Diriliş Postası (26 Mart 2019)

Ceyhun Aşırov

Azerbaycanın Bakü TIP Fakültesinde öğretim görevlisi olarak da görev yapan Doktor Ali Aliyev aynı zamanda ülkesinin önemli siyasetçilerden * Kafkasya coğrafyasının içinde bulunduğu konjonktürü yakında takip eden Aliyev, kendileri için bölgede etkinlik kurmaya çalışan Rusya ve Batılı ülkelerden önce Türkiye'ye ihtiyaç olduğunu vurguluyor.

Diriliş Postasının Kafkasya muhabiri Ceyhun Aşırova özel röportaj veren Aliyev, Kafkasyada yaşanan son süreçleri değerlendirdi, Türkiye bölgede rolünün daha da artırmalıdır,Ankara Kafkasyanın ve Türk Dünyasının rotasıdır ifadelerini kullandı.

Siz, Azerbaycandaki akademik çevrede olduğu gibi medya ve siyaset alanında da tanınmış simalardansınız.Açıklamalarınız ile de sık sık gündem oluşturuyorsunuz. Yeni okuyucularımız ve Türk kamuoyu sizi yeterince tanımıyor olabilir. Biraz kendinizden bahseder misiniz?

Ben Tıp alanında çalışan bir bilim adamıyım, aynı zamanda da siyasetçiyim. 1991 senesinde Bakü Tıp Fakültesini üstün başarı ile bitirdim. 1995 yılında Biyolojik Bilimler alanında doktora savunmamı tamamladım. Aynı üniversitenin biyokimya bölüm başkanlığını yaptım. Bunun yanında uzun zamandır başta kan pıhtılaşması ile birlikte görülen hastalıklar olmak üzere, çeşitli konulardaki bilimsel çalışmalarım devam ediyor. 1995ten beri de Bakü Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğretim görevliliği yapmaktayım.

Bir tıpcı olarak siyasete ilginiz nereden geliyor?

Politikaya ilgim ve siyasi çalışmalarım öğrencilik yıllarımda başladı.

2005 yılında arkadaşlarımla beraber Sağ-Muhafazakar bir parti olan Vatandaş ve Kalkınma Partisini kurduk. İlk kurultayımızda Genel Başkan seçildim. Partiye bu ismi vermemizde AK Partinin de etkisi olmuştur. 2013 ve 2018 yılında Cumhurbaşkanlığına aday olmak istedim ancak adaylığım siyasi sebeplerle engellendi. Aynı şekilde milletvekili olmam da.

KAFKASYADA YAŞANAN SON SÜREÇLER

Son dönemlerde Kafkasyada önemli gelişmeler oluyor; Gürcistanda yeni Cumhurbaşkanının seçilmesi, Ermenistanda 20 senedir iktidarda olan hükümetin el değiştirmesi, buna paralel olarak Azerbaycanın toprak bütünlüğünün hem Rusya hem de İran tarafından hedef alınmasını da

düşünürsek Güney Kafkasyada neler oluyor?

Güney Kafkasya her zaman dünya güçlerinin gündeminin ön sırasında olan bir bölge olmuştur. Gürcistan 15 sene önce batı ekseninde seçimini yaptı, özellikle de Rusyanın Güney Osetya ve Abhazyaya müdahalesinden sonra. Geçtiğimiz sene de Avrupa, Gürcistan vatandaşları için vizeleri kaldırdı. Şuan Gürcistan NATO ile ciddi işbirliği içerisinde. Hatta yakın zamanda Gürcistanın NATOya üye olduğunu da göreceğiz. Ermenistanda geçen sene yaklaşık 20 senelik iktidar değiştikten sonra yeni hükümet, Rusya ile derin bağlarının yanında batı ile de yeni ilişkileri geliştiriyor. Yeni Başbakan Paşinyanın izlediği bu aktif dış politikadan Rusya rahatsız oluyor. Rusyanın Güney Kafkasyada kalması için Karabağ düğüm noktasıdır. Bundan dolayı son dönemde Moskova, Ermeni iktidarı ile daha ılımlı politika izlemeye başladı. Güney Kafkasyanın en zayıf halkası ise Azerbaycandır. Son dönemlerde bizim siyasetçilerimizin bazı hatalarından dolayı Rusyanın ağırlığı artmış gözüküyor. Rusyanın baskısı yüzünden Azerbaycan Ordusu, NATO ile işbirliği yapamıyor. Aynı şekilde Türkiye ile de temkinli ilişkiler kuruyor.Şuan bile iki kardeş ülke arasında vize uygulanmaktadır. Türk Ordusu ile daha aktif işbirliği yapılması, Avrupa birliği ile entegrasyon vb. adımlar Rusyanın baskısı yüzünden uzatılıyor. Kısaca biz Türkiyeden uzaklaştıkça Rusyaya bağımlılığımız artıyor.

Azerbaycan Rusyanın taleplerini tam olarak karşılıyor mu?

İnsaf ile söylemem gerekir ki, Cumhurbaşkanı İlham Aliyev de irade göstererek Rusyanın bütün taleplerine evet demiyor. Moskova, Azerbaycanın Avrasya İttifakına, Gümrük birliğine, Rus NATOsu olarak bilinen Kolektif Güvenlik Antlaşması Örgütüne girmesini arzu ediyor. Lakin Aliyev, Rusyanın bu talebini geri çeviriyor. Ama ne zamana kadar bunu sürdüreceğiz bilemeyiz.

Şunu da belirtmem gerekir ki, Rusya Karabağdaki durumdan yararlanarak Kafkasyada kalmaya çalışıyor. Karabağ problemi devam ettikçe de bu böyle olacak. Bundan dolayı Rusya bölgedeki siyasi süreçleri kontrol altında tutma çabasıdadır.

Peki buna karşı Azerbaycan hangi adımları atıyor?

Siyasi iktidar uzun zamandır halkı ihmal ediyordu. Son zamanlarda Azerbaycan iktidarı, halkla ilişkisinin düzeltilmesi gibi bazı olumlu adımlar atıyor. Cumhurbaşkanının etrafında Kremlin güdümünde olanlar var. Son gelişmeler gösteriyor ki, Rusyanın kendi güdümündekilerle Aliyeye etki gücü azalmış. Dolayısıyla iktidar, Rusyanın etkisinden çıkmaya başlamış. Bundan dolayı da Moskova ve Tahran rahatsız oluyor. Ben uzun zamandır konuşmalarımda sürekli İktidara Halkla aranızı iyi tutun, kadrolarınıza dikkat edin, tam bağımsız olmanın tek yolu milli ve yerli siyaset izlemekten geçer şeklinde çağrılar yapıyordum. Bana kulak verdiler iddasında değilim, sadece durum artık bunu gerektiriyor. Eskiden kusurları kapatmak için petrol anlaşmaları yeterli oluyordu şimdi artık bu faktör söz konusu değil.

İŞGAL ALTINDAKİ KARABAĞ SORUNU

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatının (AGİT)bünyesinde faaliyet gösteren Minsk Grubu özellikle Rusya, 27 yıldır Karabağ sorununun çözümünden bahsediyor. Bu müzakerelerin yaklaşık 30 yıldır sürmesine rağmen bugüne kadar somut bir ilerleme kaydedildiğini göremiyoruz. Bu konuyu nasıl değerlendirirsiniz?

Böyle giderse ilerleme olmayacak. AGİT bünyesindeki Minsk Grubu, Karabağ ihtilafının çözülmesi için değil çözülmemesi için kurulmuştur. Tarihte yaşadıklarımızdan ders almamız gerekiyor.

Türkiye'nin tarihi bizim tarihimizdir. Geçtiğimiz yüzyılda Musul ve Kerkük ile ilgili oluşturulmuş uluslararası heyetin faaliyetinin sonucu ne olduysa, AGİT Minsk Grubu da aynı akıbeti yaşıyor. AGİT tarafından bu sorunu çözmek için karşı tarafı zorlayıcı bir mekanizma oluşturulmamış.

Sizce geçtiğimiz haftalarda Ermenistanın Devlet Güvenlik Kabinesinin Azerbaycan için hem stratejik hemde manevi önemi olan Karabağ / Hankentte toplanmasındaki amaç nedir?

Ermeniler, Rusların silahına güvenerek bizi tehdit ediyor. Onlar Rusya olmadan Azerbaycanla baş edemeyeceklerini iyi biliyorlar. Resmen bizi vurun diyorlar. Aslında bu Moskova'dan gelen bir talimattır. Rusya, bölgeyi daha aktif kontrol edebilmek için çatışma ortamına ihtiyacı duyuyor. En başta da Rusyanın Azerbaycandaki son süreçlerden endişeli olduğunu söylemişim. Eğer dirençsizlik olursa, bu öncelikle bölgeyi kontrol etmek isteyenlerin işine yarar.Son günlerde yaşananlar sadece Ermenistan yetkililerinin Hankentteki toplantısı değil aynı gün Paşinyanın orduda görev yapan oğlu ile Karabağa gedip meydan okurcasına mesajlar vemesini de eklemek lazım. Ayrıca Ermenistan Meclis Başkanının Moskovadaki konuşmasında Azerbaycanı tehdit etmesi, Ermenistan Savunma Bakanının "savunma taktiğinden saldırı taktiğine geçiyoruz" söylemini kullanması ve son olarak da Hocalı Soykırımını yıldönümü sırasında Ermenistan Başbakanı Paşinyanın Tahran ziyaretinde konuşma yaptığı salona "Karabağ Ermenistan'a aittir, tamam!" bir pankart asılarak verilmek istenen mesajı iyi irdelemek lazım. Bu söylediklerimin hepsi bir ay içinde yaşandı.

Türkiye, Karabağ konusunda daha etkili olabilir mi? Örneğin Türkiye, Minsk Grubunun 4. Eş başkanı olabilir mi? Bunun olması için neler yapabiliriz?

Karabağ sorununun Eş Başkanlığını Rusya, ABD ve Fransanın yaptığı AGİT çerçevesinde bir çözüme kavuşturulması asla beklenmemeli. Biliyorsunuz bu 3 ülke de hem Hıristiyan hemde Ermenistanın dostu ve müttefikidir. İtiraf etmek lazım ki zamanında hatalar yapıldı. Özellikle Karabağ Sorununun çözümü için seçilen hakem devletlere dikkat edilmesi gerekiyordu. Örneğin Fransa yerine Almanyanın seçilmesi ve Azerbaycan ile müttefik olarak da Türkiyenin eş başkanlığa getirilmesi çıkarlarımız açısından daha uygun olurdu. Maalesef o zamanlar Türkiye şuan sahip olduğu güç ve otoriteye sahip değildi. Ayrıca dünya siyasetinde de bugünkü kadar belirleyici rolü yoktu. Yapılan hataları karşı tarafın telafi etmesi zorunludur. Azerbaycan tarafı olarak bu isteği dinlendirmeliyiz. Genel olarak Türkiye'nin Güney Kafkasya'daki rolünü artırmak için somut adımlar atmamız gerekiyor. Bu bağlamda Türkiyenin Minsk Grubunda eş Başkan devletlerden biri olarak görev alması Karabağ sorununun çözümü yolunda ilk adım olabilir.

AGİTten söz açılmışken * Cumhurbaşkanı Erdoğanın gerek AGİT gerekse BM yapısı ile ilgili Uluslararası Karar Mercilerine yönelik eleştirilerine ne diyorsunuz?

Tabii ki hak veriyorum. Türkiyenin aktifliği sadece Kafkasya ile sınırlı olmamalıdır. BM Güvenlik Konseyi'nde (BMGK) Müslüman devlet olarak Türkiye daimi üye olmalıdır. Benim görüşüme göre, İslam Konferansı Örgütüne üye ülkeler BM'ye bu talebi sunmalılar. Dünya nüfusunun en az % 20'sini kapsayan Müslümanların BMGKda olması zarurettir.

Madrid Prensiplerini de düşünürsek 2019 senesinin Karabağ sorununun çözümünde dönüm noktası olduğu ifade ediliyor. Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?

Madrid Prensipleri Azerbaycanın hem çıkarlarına aykırı hemde taleplerini karşılamıyor. Şimdiki durum ve koşullar dahilinde Cumhurbaşkanı Aliyevin anlaşmaya imza atacağına inanmak istemiyorum. Sahadaki Askeri durum değişmedikçe anlaşma imzalanması Karabağın Ermenistana

verilmesi demektir. Bunu da bizim kabul etmemiz mümkün değildir.

TÜRK ORDUSUNUN BÖLGEDE KONUŞLANMASI

Ermenistan kendini güvenceye almak ve Karabağı işgal altında tutmak için kendi topraklarında Rus ordusunu bulunduruyor. Bazı siyasetçilerde Azerbaycan, Türk ordusunu bölgeye davet etsin ve Azerbaycanda Türk askeri üsleri kurulsun diyor. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz? Sizce bu mümkün mü?

Ermenilerin silahlı gücü Ruslardır. Şuan Türkiye ile ilişkilerimiz iyi olsa da bence yeterli seviyede değildir. Bana göre Azerbaycan mümkün olduğu kadar askeri, siyasi ve ekonomik olarak Türkiye ile daha da yakınlaşmalı. Bu bizim hem hakkımız hemde talebimizdir. TSKnın bölgeye davet edilmesi konusuna gelince;Rusyanın bu duruma nasıl tepki vereceğini kestirmekte zorluk çekiyorum. Bu konu, üzerinde düşünülmesi gereken önemli ve ince bir meseledir. Herhalde devletin başında olanlar ellerindeki veriler ışığında bu konuyu değerlendiriyorlardır. Bu aşamada Rusyayı da çok karşımıza almamak lazım. Bugün Erdoğan-Putin ilişkileri iyi düzeyde. Dünya tarafından sıkıştırılan ve yaptırımlara maruz kalan Rusya, Türkiye ile yakınlaşmaya mecburdur. Kanaatimce, Putinin sayın Erdoğanı Kırıma davet etmesi kendisine destek arayışıdır. Putin müttefiklerini artırarak izolasyondan çıkmaya çalışıyor. Şu aşamada Rusya ile Kafkaslarda karşı karşıya gelmenin zamanı değil bu durum ertelenmelidir ne kadar zaruri olsa da. Lakin Türkiye-Azerbaycan ilişkilerinin her alanda dahada derinleştirilmesine bir an evvel başlanmalıdır.

Siz, Türkiye ile Azerbaycan ilişkilerinin daha da gelişmesi ve Türkiyenin Kafkasyada daha aktif olması gerektiğini söylüyorsunuz. Öyleyseşuanki durumu yeterli görmüyorsunuz doğru mu?

Evet, yeterli görmüyorum. Türkiye Arap dünyasına ağırlık veriyor. Belki Türk dünyasından emin olduğu içindir. Belki de bölgede diğer büyük devletlerle karşı karşıya gelmek istememesindedir. Ya da bizim bilmediğimiz başka nedenlerde olabilir. Bana göre, enerji imkânları, lojistik potansiyeli ve strateji pozisyonu ile Türk devletleri daha öncelikli ve önemlidir. Belki de zamanı değildir. Çünkü Ruslar buraları kendi ekonomi ve siyasi çıkar coğrafyası olarak görüyor. Ama bugün denge değişmektedir. Türkiyenin aktif dış siyaseti, ekonomik gelişimi Kafkas siyasetine yeniden gözden geçirmesini gerektiriyor. Bence pasif pozisyondan, orta aktif pozisyonuna geçme zamanı gelmiştir. Şununda altını çizmek istiyor ki,Türkiye için Kafkasyada Azerbaycan gibi bir müttefikinin olması büyük bir şanstır. Türkiyenin bölgede daha aktif alması Azerbaycanın çıkarlarına da uygundur.

<https://www.dirilispostasi.com/mulakat/kafkaslar-turkiyeyi-bekliyor-5c993d3a5fe82951e4086457>

Kaynak/Source: